

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор

В.М. Бабаєв

12 2014 р.

ПРОГРАМА

варіативної навчальної дисципліни

**МОНІТОРИНГ СВІТОВОГО РИНКУ ГОТЕЛЬНИХ І РЕСТОРАННИХ
ПОСЛУГ**

підготовки бакалавра

напрямів 6.140103 «Туризм»

та 6.140101 «Готельно-ресторанна справа»

Стандарт чинний з дати затвердження

РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

КАФЕДРА: Туризму і готельного господарства

РОЗРОБНИКИ: к.е.н., доцент кафедри Богдан Н. М.

Схвалено **випусковою** кафедрою Туризму і готельного господарства

Протокол від “ 28 ” 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (Писаревський І.М.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Волынський В.К.) “ 23 ” 12 2014 р.

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною радою факультету Менеджменту.

Голова Вченої ради (Писаревський І.М.) “ 29 ” 08 2014 р., протокол № 1

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© Н.М. Богдан, 2014

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни **«Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг»** складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямів 6.140103 «Туризм» та 6.140101 «Готельно-ресторанна справа».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічний інструментарій моніторингу і діагностики економічних процесів з використанням комп'ютерних технологій.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Географія туризму (туристське країнознавство)	Кон'юнктурні дослідження галузевого ринку
Економічна теорія	Інноваційний менеджмент
Інформаційні системи та технології	Ситуаційне моделювання та прогнозування
Вища та прикладна математика	Дипломне проектування

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

ЗМ. 1.1. Теоретичні та методологічні основи моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг.

ЗМ. 1.2. Організація і техніка здійснення, інформаційне забезпечення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання дисципліни **«Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг»** є формування теоретичних знань і практичних навичок зі збору кон'юнктурної інформації, аналітичного опрацювання даних економічних оглядів, поглиблене вивчення особливостей методології і набуття практичного досвіду організації та проведення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг; використання сучасних методик для здійснення моніторингу та прогнозування коливання попиту та пропозиції на світовому ринку готельних і ресторанних послуг з метою прийняття адекватних економічних ситуації підприємницьких рішень.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни **«Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг»** є:

- формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі дослідження світового ринку готельних і ресторанних послуг у взаємозв'язку з зовнішнім середовищем;
- застосування теоретичних аспектів моніторингу в практичній діяльності;
- використання основних елементів та принципів аналізу, дослідження,

моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг;

— застосування методів економіко-математичного моделювання для прогнозування світового ринку готельних і ресторанних послуг.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні принципи та методичний інструментарій моніторингу;
- методичні основи створення інформаційної та методологічної бази для успішного здійснення моніторингу;
- основні елементи, принципи та методологію прогнозування світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- загальний взаємозв'язок процесів і явищ у світовій економіці та їх вплив на кон'юнктуру ринку готельних і ресторанних послуг; кількісні та якісні характеристики основних ринкових процесів; основні ознаки та особливості світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- загальні та специфічні методи кон'юнктурного аналізу та прогнозу світового ринку готельних і ресторанних послуг.

вміти:

- створити ефективну інформаційну та методологічну базу для проведення моніторингу та діагностики;
- забезпечити постійне і безупинне спостереження за кон'юнктурою світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- аналізувати загальні економічні процеси на світовому ринку готельних і ресторанних послуг;
- інтерпретувати зміни економічної кон'юнктури на світовому ринку готельних і ресторанних послуг з урахуванням принципів системності, цілеспрямованості, безперервності, комплексності, гнучкості;
- охарактеризувати вектор і швидкість зміни основних параметрів світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- виявити причинно-наслідкові зв'язки у розвитку кон'юнктури світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- виділити головні умови, що визначають ринкову ситуацію у готельно-ресторанній справі;
- сформулювати висновки щодо перспектив розвитку світового ринку готельних і ресторанних послуг.

мати компетентності:

- здатність до розробки ефективної інформаційної та методологічної бази для проведення моніторингу та діагностики;
- здатність до організації та здійснення заходів з моніторингу та діагностики із підтриманням параметрів в заданих нормативних межах;
- здатність до тестування, дослідження, перевірок в сфері моніторингу та діагностики;
- систематичної роботи з різноманітними джерелами кон'юнктурної інформації щодо світового ринку готельних і ресторанних послуг;

- збору і накопичення кон'юнктурної інформації щодо світового ринку готельних та ресторанних послуг;
- використання кон'юнктурних показників та індикаторів для аналізу та оцінки стану ринкової ситуації у готельно-ресторанній справі;
- підготовки прогнозів кон'юнктури щодо основних тенденцій розвитку світового ринку готельних і ресторанних послуг;
- складання звітів за результатами дослідження кон'юнктури світового ринку готельних і ресторанних послуг, оглядів кон'юнктури, аналітичних довідок та інших документів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин – 3 кредити ЄКТС за напрямом 6.140103 «Туризм» та 126 годин – 3,5 кредитів ЄКТС за напрямом 6.140101 «Готельно-ресторанна справа».

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

МОНІТОРИНГ СВІТОВОГО РИНКУ ГОТЕЛЬНИХ І РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ СВІТОВОГО РИНКУ ГОТЕЛЬНИХ І РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ

1. Світовий ринок готельних і ресторанних послуг: концептуальні засади, особливості еволюції та функціонування

Основні поняття дисципліни: світовий ринок, національний ринок, міжнародний ринок, послуга, ринок послуг. Особливості функціонування та структури світового ринку послуг. Їх характерні ознаки та особливості. Роль та місце готельних і ресторанних послуг на світовому ринку. Основні етапи еволюції світового ринку готельних і ресторанних послуг та сучасні тенденції розвитку. Умови розвитку світового ринку послуг. Процеси глобалізації економічного розвитку. Високий динамізм, загострення конкурентної боротьби, активізація структурних зрушень. Стан та перспективи України та світовому ринку готельних і ресторанних послуг.

2. Теоретичні засади моніторингу світового ринку готельних та ресторанних послуг

Сутність, мета, види та завдання моніторингу. Особливості здійснення моніторингу ринку готельних та ресторанних послуг. Структурно-логічна послідовність здійснення моніторингу ринку готельних та ресторанних послуг. Принципові ознаки ринку готельних та ресторанних послуг. Циклічність ринку готельних та ресторанних послуг. Ознаки та характеристика циклів. Сутність, види та особливості кон'юнктури з точки зору привабливості готельного та ресторанного бізнесу. Характерні ознаки кон'юнктури. Система показників моніторингу.

3. Чинники формування та умови розвитку кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг

Сутність кон'юктуроформувального чинника на світовому ринку готельних та ресторанних послуг. Класифікація кон'юктуроформувальних чинників. Зв'язок з економічним циклом. Економічний цикл та його основні фази. Основні ознаки окремих фаз економічного циклу. Взаємозв'язок з об'єктом дослідження. Особливості кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг на різних фазах циклу. Сфера формування кон'юктуроформувальних чинників. Вибір критеріїв, які дозволяють дати кількісну оцінку циклу і його окремих фаз.

4. Основи методики моніторингу світового ринку готельних ресторанних послуг

Сутність методики моніторингу. Науковий підхід при проведенні моніторингу. Зміст та принципи системного підходу для здійснення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Підходи до поняття системи та системного аналізу. Структура системного підходу. Управління на основі використання системного підходу. Основні етапи моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Основні критерії обсягу та характеру інформації для здійснення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Характеристика та ознаки методики моніторингу. Структура програми поточного спостереження.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.2 ОРГАНІЗАЦІЯ І ТЕХНІКА ЗДІЙСНЕННЯ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ СВІТОВОГО РИНКУ ГОТЕЛЬНИХ І РЕСТОРАННИХ ПОСЛУГ

5. Інформаційне забезпечення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг

Основні види і форми інформації, яка використовується для моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Прогнозна, планова, облікова, нормативна інформація і інформація для аналізу діяльності і оперативного управління. Види джерел інформації для здійснення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг. Переваги і недоліки первинної і вторинної інформації. Внутрішня і зовнішня інформація. Кількісна і якісна інформація. Загальносвітові, регіональні, національні і галузеві джерела інформації у сфері готельних і ресторанних послуг. Українські джерела інформації у сфері готельних і ресторанних послуг.

6. Організаційні та методичні основи аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг

Алгоритм та рівні аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг. Система показників для аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг. Основні показники підприємств готельного господарства. Основні показники підприємств ресторанного господарства. Методи

та форми аналізу кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг. Світовий ресторанний рейтинг «зірки «Мішлен». Показники зовнішньої торгівлі послугами, показники експорту та імпорту послуг. Основні документи результатів аналізу кон'юнктури - кон'юнктурний огляд та кон'юктурна довідка.

7. Організаційні та методичні основи прогнозування кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг

Сутність та значення прогнозу при моніторингу ринку. Поняття прогнозу, прогнозування, об'єкту прогнозування, прогнозного фону. Основні принципи прогнозування кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг. Методи та прийоми прогнозування кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг. Вимоги до прогнозу ринку готельних і ресторанних послуг: системність, цілеспрямованість, комплексність, варіантність, верифікація, достовірність, надійність та наукова обґрунтованість. Визначення ефективності прогнозу та прогнозування. Класифікація прогнозів. Методи прогнозування: екстраполяції, аналогій, економіко-математичного моделювання, порівняння, експертний метод. Якість прогнозу та його визначення.

8. Стан і основні тенденції розвитку сучасного ринку готельних та ресторанних послуг

Транснаціональні готельні об'єднання як найбільш ефективна форма організації готельного бізнесу. Суперечності при зростанні транснаціональних корпорацій. Екологізація процесу економічного відтворення. Форми і моделі об'єднань в готельні ланцюги. Переваги і проблеми готельних ланцюгів. Стан сучасного ринку готельних послуг. Інформаційне забезпечення сучасного ринку готельних і ресторанних послуг. Комп'ютерне технології на ринку готельних послуг. Особливості сучасних методів розрахунків за готельні послуги. Електронна комерція в туристичній області. GDS-системи.

3. Рекомендована література:

1. Акулич М. В. Исследование рынков в практике международного бизнеса / Акулич М. В. // Маркетинг в России и за рубежом. - 2002. - № 5. - С. 94-108.
2. Белова И. Н. Конъюнктура мировых товарных рынков: учебно-методические материалы / Белова И. Н. - М.: Российский университет дружбы народов, 2009. -59 с.
3. Березин И. С. Практика исследования рынков / Березин И. С. - М.: Бератор-Пресс, 2003.-376 с.
4. Буров А. С. Конъюнктура мировых рынков товаров и услуг: учебное пособие / Буров А. С. - М. : Экзамен, 2005. - 160 с.
5. Бутенко А. И. Конъюнктура рынка / Бутенко А. И., Кучеренко В. Р., Карпов В. А. -Одеса :ОГЭУ, 1998.-218 с.
6. Воскресенский В. Ю. Международный туризм: учебное пособие / Воскресенский В. Ю. - [2-е изд., перераб. и доп.] - М. : Юнити-Дана, 2008. - 463 с.

7. Джанджугазова Е. А. Маркетинг в индустрии гостеприимства: учеб. пособие для студ. вузов / Джанджугазова Е. А. - М.: Издат. центр «Академия», 2003. - 224 с.
8. Доумен Д. Изучение конъюнктуры рынка - это просто / Д. Доумен, Д. Деннинсон, М. Доумен. - Ростов н/Д: Феникс, 2004. - 350 с.
9. Драгныш Е. Ю. Европейский гостиничный маркетинг : учеб. пособие для студ. / Драгныш Е. Ю. ; [пер. с англ.]. - М.: Финансы и статистика, 2003. - 222 с.
10. Заблоцька Р. О. Світовий ринок послуг: підручник / Заблоцька Р. О. - К.: Знання, 2004. - 280 с.
11. Исмаев Д. К. Международное гостиничное хозяйство / Исмаев Д. К. - М.: НОУ «Луч», 1998. - 266 с.
12. Иванова Л. О. Іноземні джерела інформації про товарні ринки / Иванова Л. О. // Маркетинг в Україні. - 2004. - № 3. - С. 46-50.
13. Иванова Л. О. Інформаційне забезпечення дослідження економічної кон'юнктури / Иванова Л. О. // Маркетинг в Україні. - 2004. - № 2. - С.43-50.
14. Кучеренко В. Р. Основы экономической кон'юнктуры: навч. посібник / Кучеренко В. Р., Карпов В. А. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 224 с.
15. Stutts A. Hotel and Lodging Management:An Introduction-New York, 2001. 350 p.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточні та підсумкові тестові завдання, контрольні роботи, захист звітів з практичних робіт, захист РГР.

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна **«Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг»** розроблена для студентів 2 курсу за програмою бакалавра за напрямом 6.140103 «Туризм» та 3 курсу за програмою бакалавра за напрямом 6.140101 «Готельно-ресторанна справа».

Метою викладання дисципліни «Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг» є формування теоретичних знань і практичних навичок зі збору кон'юнктурної інформації, аналітичного опрацювання даних економічних оглядів, поглиблене вивчення особливостей методології і набуття практичного досвіду організації та проведення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг; використання сучасних методик для здійснення моніторингу та прогнозування коливання попиту та пропозиції на світовому ринку готельних і ресторанних послуг з метою прийняття адекватних економічній ситуації підприємницьких рішень.

Для бакалаврів дисципліна складається з одного модуля, що містить два змістових модулів:

1) теоретичні та методологічні основи моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг;

2) організація і техніка здійснення, інформаційне забезпечення моніторингу світового ринку готельних і ресторанних послуг.

ABSTRACT (ANNOTATION)

Educational discipline «**Monitoring of world market of hotel and restaurants services**» is developed for the students of 2 courses on the program of bachelor after direction a 6.140103 «Tourism» and 3 courses of bachelor after direction a 6.140101 hotel-restaurant business.

By the purpose of teaching of discipline «Monitoring of world market of hotel and restaurants services» there is forming of theoretical knowledges and practical skills from collection of conjuncture information analytical working of these economic reviews, deep study of features of methodology and acquisition of practical experience of organization and leadthrough of monitoring of world market of hotel and restaurants services; use of modern methods for realization of monitoring and prognostication of oscillation of demand and supply in the world market of hotel and restaurants services with the purpose of decision-making enterprises adequate to the economic situation.

For bachelors discipline consists of one module that contains two semantic modules:

- 1) theoretical and methodological bases of monitoring of world market of hotel and restaurants services;
- 2) organization and technique of realization, informative providing of monitoring of world market of hotel and restaurants services.

АННОТАЦИЯ

Учебная дисциплина «**Мониторинг мирового рынка гостиничных и ресторанных услуг**» разработана для студентов 2 курса по программе бакалавра за направлением 6.140103 «Туризм» и 3 курса по программе бакалавра за направлением 6.140101 «Гостинично-ресторанное дело».

Целью преподавания дисциплины «Мониторинг мирового рынка гостиничных и ресторанных услуг» является формирование теоретических знаний и практических навыков по сбору конъюнктурной информации, аналитической проработки данных экономических обзоров, углубленное изучение особенностей методологии и приобретения практического опыта организации и проведения мониторинга мирового рынка гостиничных и ресторанных услуг; использование современных методик для осуществления мониторинга и прогнозирования колебания спроса и предложения на мировом рынке гостиничных и ресторанных услуг с целью принятия адекватных экономической ситуации предпринимательских решений.

Для бакалавров дисциплина состоит из одного модуля, который содержит два смысловых модуля:

- 1) теоретические и методологические основы мониторинга мирового рынка гостиничных и ресторанных услуг;
- 2) организация и техника осуществления, информационное обеспечение мониторинга мирового рынка гостиничных и ресторанных услуг.